

WNIOSEK O UJĘCIE ZADANIA W BUDŻECIE OBYWATELSKIM W MIEŚCIE ELBLĄG NA ROK 2021

DSM.3020.89.2020

UWAGA! Wniosek w formie pisemnej należy wypełnić w sposób czytelny

NUMER OKREGU WYBORCZEGO (od 1 do 5)

1

ZADANIE INWESTYCYJNE

X

MAŁY PROJEKT

X

INICJATYWA OGÓLNOMIEJSKA

□

Nazwa zadania*

Co wiesz o Willi Ziese? - tablica informacyjno-turystyczna

Planowany termin realizacji zadania

lato 2021

Miejsce realizacji zadania

(ulica, nr ewidencyjny działki):

obręb 3 dz. 183/12

Charakterystyka zadania

Opis zadania*

(należy przedstawić krótki opis zadania: jego zakres, potrzebę realizacji oraz spodziewane efekty po realizacji, należy wskazać, jakie grupy społeczne zyskają w związku z realizacją zadania, jakie problemy zostaną rozwiązane):

Załączniki**

(np. kosztorysy, mapki, rysunki, projekty itp.):

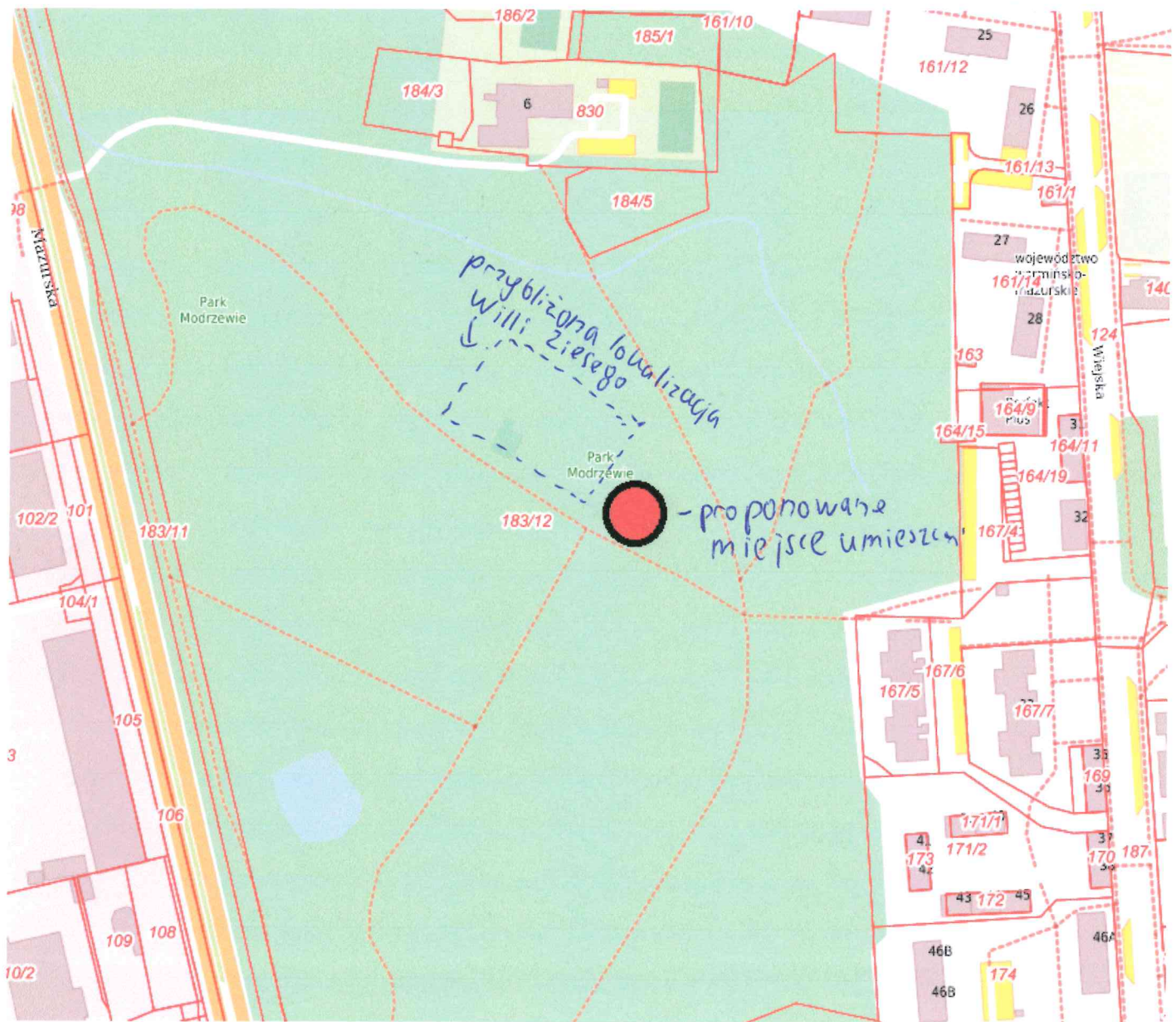
mapa umiejscowienia tablicy, informacje o opisywanym
obiecku, przykład zdjęć przedwojennego, przytulenia
zdjęć z zasobów rodzinnych

projekt zakłada stworzenie tablicy wolnostojącej o charakterze informacyjno-turystycznym na terenie arku Modrzewia o znajdującej się tam Willi Ziesego i kompleksie budynków w Parku Ziesego. Miejsce to było bardzo ważne dla Elbląga, była to największa Willa spadkobiercy Schichau'a, gdzie odbywały się spotkania światowej klasy malarzy, muzyków i inżynierów. Powojenna historia tego miejsca jest bardzo żywa we wspomnieniach starszych elblążan, niestety nie ma ona dostatecznej prezentacji na miejscu w postaci fotografii. Umieszczenie takiej tablicy pomoże zwiększeniu zainteresowania elblążan historią miasta i byłaby dobrym wspomnieniem dla tych starszych. Dodatkowo zwiększa to atrakcyjność turystyczna miejsca, które nie będzie już postrzegane tylko jako wykły miejski park.

Ważnym aspektem projektu byłyby zdjęcia, które pozwalałyby zobaczyć, jak wyglądał opisywany budynek. Archiwalne zdjęcia mogą pochodzić z materiałów Archiwum Państwowego w Gdańsku jak i Muzeum Archeologiczno-historycznego w Elblągu. Jeśli chodzi o zdjęcia powojenne budynku mogą być dostępne dla potrzeb projektu zeskanowane z negatywów rodzinne powojenne fotografie Willi Ziesego i przylegającej do niej oranżerii pod warunkiem wspomnienia autora zdjęć (mojego dziadka). Jeśli chodzi o treść tablicy, jestem autorem artykułu na Wikipedii o Willi Ziesego, więc też można by skorzystać z tego materiału.

MAPA UMIEŚCOWIENIA TABLICY

DSM.3020.89.2010

Willa Ziese

Willa Ziese – nieistniejąca, największa z trzech elbląskich rezydencji należących do Carla Ziesego, zięcia Ferdynanda Schichaua. Zbudowana w 1903 roku na podstawie projektu Bodo Ebhardta przez Otto Depmeyera na terenie obecnego Parku Modrzewie.

Spis treści

Historia

Architektura

Wnętrze

Park

Służba

Przypisy

Zobacz też

Historia

Na terenie dzisiejszego Parku Modrzewie znajdowały się majątki Jeruzalem i Emuas, które istniały tam od czasów krzyżackich. W 1801 r. teren sąsiedni zakupił ostatni elbląski kat - Martin Sigismund Schesmer, który potem od jego nazwiska nazywano Okręgiem "Schesmershof"^[1]. Na tym terenie znajdował Schlossberg, staropruski mur zamkowy. Późniejsza Schloßstrasse, która łączyła Ziesestrasse (Browarna) z Pangritzstrasse (Wiejska), przypominała czasy prehistoryczne aż do 1945 roku.

W 1873 roku Carl Ziese przyjechał do Elbląga, gdzie został zatrudniony w stoczni Ferdynanda Schichaua. W 1876 roku poślubił on córkę swego pracodawcy, a w 1901 roku przejął po nim stocznice. Ziese posiadał małą willę przy ulicy Królewieckiej, która jednak nie była dostatecznie reprezentacyjna. Nabył on więc majątek Schesmershof, a później Jeruzalem i Emuas (Lärchwalde nr 16)^[1] w celu budowy nowej willi. Budowę ukończono w 1903 roku. Do budynku była dobudowana oranżeria, w której hodowano różne gatunki roślin. Do domu Państwa Ziesów zapraszano wielu artystów, inżynierów i bankierów takich jak malarz Theodor Compton, pianistka Elly Ney, skrzypek Joseph Joachim^[2].

Po śmierci Ziesego w 1917 roku majątek "Kruppów Wschodu" zaczął podupadać. Następny właściciel Carl Carlson zmarł nagle w 1924 roku. Willa została przejęta przez miasto w 1929 roku. Planowano przekształcić ją w krematorium na potrzeby budowy elbląskiego Cmentarza Centralnego. Jednak nie doszło to do skutku i w budynku tym uruchomiono szkołę NSDAP. Pod koniec wojny funkcjonował tam lazaret^[3]. Po wojnie willa była ciągle dewastowana najpierw przez Armię Czerwoną, a potem przez elblążan.

Willa Ziese

Państwo	 Polska
Miejscowość	Elbląg
Typ budynku	rezydencja
Architekt	Bodo Ebhardt
Inwestor	Otto Depmeyer
Ukończenie budowy	1903
Zniszczono	1961
Pierwszy właściciel	dr inż. Carl Zeise i Elisabeth Ziese

Położenie na mapie Elbląga

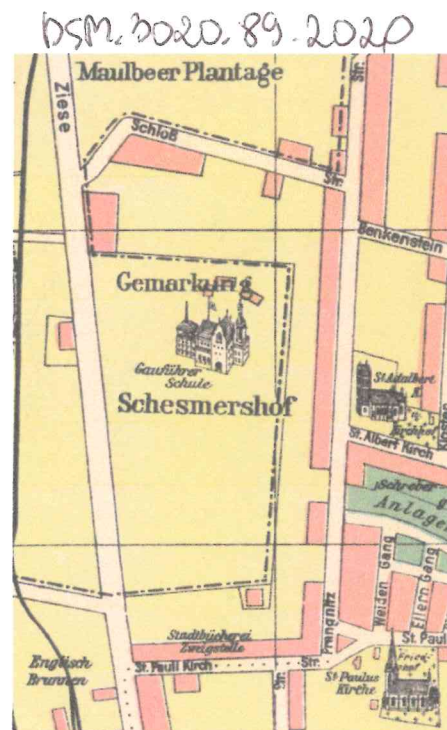
54°11′05,831″N 19°23′29,771″E﻿ (http://tools.wmflabs.org/geohack/geohack.php?language=pl&pagename=Willa_Ziese¶ms=54.184953_N_19.391603_E)

Pomimo prób ratowania budynku przez Zakłady im. Wielkiego Proletariatu budynek wyburzono w 1961 roku. W późniejszych latach zostały zniszczone lub rozkradzione rzeźby w otaczającym nieistniejącą już willę parku i inne elementy małej architektury. W 2011, 2014 i 2015 roku przeprowadzono na terenie, gdzie stał budynek, badania archeologiczne, w wyniku których odnaleziono fundamenty Willi Ziesego^[4].

Architektura

Willą zbudowaną w stylu historyzmu na wzgórzu nazwijając formą do zamku. Przy narożniku wznosiła się ośmioboczna wieża. Budynek wieńczyły wzajemnie przenikające się, wysokie czterospadowe dachy. Z każdej strony pałacu umieszczone były ryzality, które były wieńczone przez wielopiętrowe szczyty. Fasadę parteru dekorował ciąg arkad przedzielonych półkolumnami, na których wspierał się taras pierwszego piętra.

Budowla kontrastowała z sąsiadującą Kolonią Pangritza (osiedlem robotniczym), co miało symbolizować motyw wsi i folwarku. Formalnie budynek nie był częścią Elbląga co podkreślało przywiązanie do podmiejskich majątków mieszczańskich^[5].

Fragment mapy Pharusa ukazujący willę Ziesego (Gauführer Schule)

Wnętrze

Willą posiadała salę muzyczną ozdobioną 8 obrazami panoram Górskich malarza Theodora Comptona z motywem góry Matterhorn. Wyposażona była w fortepianem oraz organany posiadające 10 głosów wykonane przez firmę Sauer z Frankfurtu nad Odrą. Jadalnia wyposażona w najwyższej jakości porcelanę i srebro była w stanie pomieścić 80 osób.^[6]

Park

Park rezydencjalny otrzymał czworoboczny kształt z nasadzonymi alejami i polaną - trawnikiem przed willą. Na terenie znajdował się także basen/staw otoczony naturalnymi głazami^[7], które miały nadawać "wiekowości" parku. Teren sąsiadował z ulicą Ziesestrasse nazwanej tak po śmierci właściciela rezydencji (obecnie ulica Browarna).

Obecnie teren ten funkcjonuje jako Park Modrzewie. Do dziś przetrwały: alejki wraz z ozdobnymi krawężnikami przy wejściu do willi, kamienne schody, postument po rzeźbie, budynek bramny, słupki bramy, przeniesiona brama znajdująca się na zapleczu Biblioteki Elbląskiej^[8] oraz nieczynna wieża widokowa na Piaszczystym Pagórku (Sandberg) stylizowana na latarnię morską.

Wieża widokowa w Parku Ziesego
 Kamienne Schody Prowadzące dawniej do Willi Ziesego
 Schody prowadzące dawniej do przydomowej oranżerii
 Kamienny most do parkowy

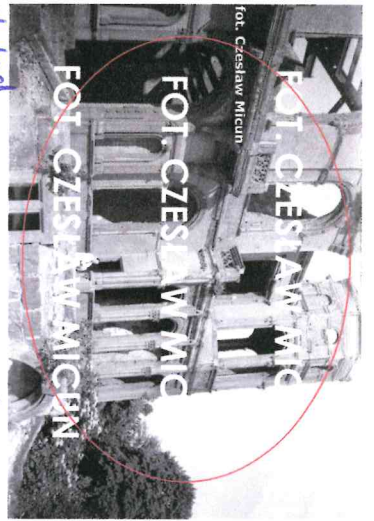
Schody prowadzące dawniej do kamiennych ław
 Brama z Willi Ziese znajdująca się przy Bibliotece Elbląskiej

Służba

- Oswim Böhm - służący
- Anna Hinz - kucharka

Przypisy

1. *Geschichtliches* (<http://www.elbing-land-familienforschung.de/seite11.html>), www.elbing-land-familienforschung.de [dostęp 2020-05-19].
2. Helga Tödt, *Die Kunst Marzipan zu machen Lebensgeschichten ostpreußischer Frauen und ihre Kochrezepte*, wyd. 1. Aufl, Berlin: Pro Business, 2014, ISBN 978-3-86386-780-5, OCLC 895307778 (<http://worldcat.org/oclc/895307778>).
3. Lech Stodownik, *Trzy wille Carla Ziese*, „Dziennik Elbląski”.
4. Maciej Stromski, *Nadzór archeologiczny w Elblągu, Park Modrzewie, woj. warmińsko – mazurskie* (<http://www.detekt.com.pl/nadzor-archeologiczny-w-elblagu-woj-warmińsko-mazurskie/>), DETEKT - Usługi archeologiczne [dostęp 2020-05-04] (pol.).
5. Jerzy Domino, Stanisław Gierszewski, Andrzej Groth, *Historia Elbląga : opracowanie zbiorowe. T. 3, Cz. 2 (1851-1920)*, wyd. Wyd. 1, Gdańsk: Wydawn. "Marpress", 2001, ISBN 83-87291-96-X, OCLC 249423437 (<http://worldcat.org/oclc/249423437>).
6. Helga Tödt, *Die Krupps des Ostens*.
7. https://elblag.eu/image_GPOZ_Uchwała_Nr_XXX_584_2017.pdf (https://elblag.eu/images/stories/9_strategia/_GPOZ_Uchwała_Nr_XXX_584_2017.pdf)
8. *Historia elbląskich ulic: Mazurska (odcinek 59)* (<https://www.portel.pl/dawny-elblag/historia-elblaskich-ulic-mazurska-odcinek-59/83141>), portelpl [dostęp 2020-05-04] (pol.).

przykłada
zdjęcia, które mógłby
uostępnić

psm. 3020. 84. 2020

